

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
-----------------	---

РОЗДІЛ 1.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ СИТУАЦІЯ В ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ ТА В УКРАЇНІ XVI – ПОЧ. XVII СТ.

ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ В ЗАРУБІЖНІЙ ТА ВІТЧИЗНЯНІЙ ІСТОРИОГРАФІІ	5
КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ СИТУАЦІЯ В ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ XVI – ПОЧ. XVII СТ.	23
КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ XVI – ПОЧ. XVII СТ.	34
ОСТРОГ – ВИЗНАЧНИЙ ЦЕНТР УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ОСТ. ЧВ. XVI – ПОЧ. XVII СТ.	53
Питання для самоперевірки	64
Література	65

РОЗДІЛ 2.

ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ – ПЕРШИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОГО ТИПУ СХІДНО-СЛОВ'ЯНСЬКИХ НАРОДІВ

ЗАСНУВАННЯ ОСТРОЗЬКОЇ АКАДЕМІЇ. ЕТАПИ ДІЯЛЬНОСТІ	69
МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЇ	75
ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ОСТРОЗЬКІЙ АКАДЕМІЇ	80
Питання для самоперевірки	91
Література	91

РОЗДІЛ 3.

ЗАСНОВНИК АКАДЕМІЇ КНЯЗЬ КОСТЯНТИН-ВАСИЛЬ ОСТРОЗЬКИЙ

ПОХОДЖЕННЯ ТА ГЕНЕАЛОГІЯ РОДУ КНЯЗІВ ОСТРОЗЬКИХ	93
ДИТИНСТВО ТА МОЛОДІ РОКИ КОСТЯНТИНА-ВАСИЛЯ ОСТРОЗЬКОГО	106
КНЯЗЬ К.-В. ОСТРОЗЬКИЙ – ДЕРЖАВНИЙ ДІЯЧ І ОБОРОНЕЦЬ ЗЕМЕЛЬ РУСЬКИХ	109

К.-В. ОСТРОЗЬКИЙ – ЗАХИСНИК ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ І МЕЦЕНАТ ВІТЧИЗНЯНОЇ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА	116
БОРІТЬБА К.-В. ОСТРОЗЬКОГО З БЕРЕСТЕЙСЬКОЮ УНІЄЮ 1596 Р.	122
ОСТАННІ РОКИ ЖИТТЯ К.-В. ОСТРОЗЬКОГО	148
Питання для самоперевірки	151
Література	151

РОЗДІЛ 4. ФУНДАТОРКА АКАДЕМІЇ ЕЛЬЖБЕТА-ГАЛЬШКА, КНЯЖНА ОСТРОЗЬКА

КНЯЖНА ГАЛЬШКА В ПРАЦЯХ ІСТОРИКІВ І ЛІТЕРАТОРІВ	153
ДИТЯЧІ РОКИ ГАЛЬШКИ	157
ГАЛЬШКА І ДМИТРО САНГУШКО	160
ПОЛОНЯНКА ШАМОТУЛЬСЬКОГО ЗАМКУ	165
ОСТАННІ РОКИ ЖИТТЯ	171
Питання для самоперевірки	174
Література	175

РОЗДІЛ 5. УЧИТЕЛІ ТА УЧНІ

ГЕРАСИМ ДАНИЛОВИЧ СМОТРИЦЬКИЙ (р.н.н. – 1594)	177
КИРИЛО ЛУКАРІС (1572 – 27.VII.1638)	181
НИКИФОР КАНТАКУЗИН (ПАРАСХЕС) (р.н.н. – 1599 (?))	186
ЯН ЛЯТОС (ЛЯТОШ) (1539 – 23.III.1608)	190
ІОВ БОРЕЦЬКИЙ (бл. 1570 – 2.III.1631)	192
ПЕТРО КОНАШЕВИЧ-САГАЙДАЧНИЙ (бл. 1570 р. – 10.IV.1622)	201
МЕЛЕТІЙ (МАКСИМ) СМОТРИЦЬКИЙ (1572/1577 – 27.XII.1633)	204
ДАМІАН НАЛИВАЙКО (р.н.н. – 1627)	213
ЛАВРЕНТІЙ ЗИЗАНІЙ ТУСТАНОВСЬКИЙ (1560-ті рр. – після 1634 р.)	220
ІВАН ВИШЕНСЬКИЙ (1545/1550 – після 1621 р.)	227
ІОВ КНЯГИНИЦЬКИЙ (бл. 1550 – 1620)	239
ТАРАСІЙ ЛЕВКОВИЧ (ЛЕОНОВИЧ) ЗЕМКА (р.н.н. – 13.IX.1632)	241
ЄЛИСЕЙ ПЛАТЕНЕЦЬКИЙ (1550/1554 – 29.X.1624)	245
Питання для самоперевірки	249
Література	252

БУКВАР 1578 р.	255
КНИГА НОВОГО ЗАВІТУ 1580 р.	262
«КНИЖКА, СОБРАНІЄ ВЕЩЕЙ НУЖНѢЙШИХ» 1580 р.	265
«ХРОНОЛОГІЯ» АНДРІЯ РИМШІ 1581 р.	268
БИБЛІЯ СИРѢЧ КНИГА ВЕТХОГО И НОВОГО ЗАВѢТА ПО ЯЗЫКУ СЛОВЕНСКУ 1581 р.	270
Питання для самоперевірки	287
Література	288

РОЗДІЛ 7. ПОЛЕМІЧНА БОРОТББА ОСТРОЗЬКИХ ПРОСВІТНИКІВ К. XVI – ПОЧ. XVII СТОЛІТТЯ

ВІДПОВІДЬ МОТОВИЛА НА КНИГУ ПЕТРА СКАРГИ «ПРО ЄДНІСТЬ ЦЕРКВИ БОЖОЇ...» 1577(?) р.	289
ПОЛЕМІКА Г. Д. СМОТРИЦЬКОГО З АНТИТРИНІТАРІЯМИ В «ПРЕДСЛОВІИ...» ДО ОСТРОЗЬКОЇ БІБЛІЇ	292
ПОСЛАННЯ КОНСТАНТИНОПОЛЬСЬКОГО ПАТРІАРХА ІЄРЕМІЇ II ТРАНОСА	297
«КЛЮЧ ЦАРСТВА НЕБЕСНОГО...» Г.Д. СМОТРИЦЬКОГО 1587 р.	299
КНИГА «О ЕДИНОЙ ИСТИННОЙ ПРАВОСЛАВНОЙ ВѢРѢ...» ВАСИЛЯ СУРАЗЬКОГО 1588 р.	306
«АПОКРИСИС» ХРИСТОФОРА ФІЛАЛЕТА 1598 р.	312
«ЛИСТ ДО КНЯЗЯ КОСТЯНТИНА ОСТРОЗЬКОГО» ІПАТІЯ ПОТІЯ 1598 р.	320
«ВІДПИС НА ЛИСТ В БОЗІ ВЕЛЕБНОГО ОТЦЯ ІПАТІЯ, ВОЛОДИМИРСЬКОГО ТА БЕРЕСТЕЙСЬКОГО ЄПІСКОПА ДО ЯСНОВЕЛЬМОЖНОГО КНЯЗЯ КОСТЯНТИНА ОСТРОЗЬКОГО...» КЛІРИКА ОСТРОЗЬКОГО 1598 р.	325
«ІСТОРІЯ ПРО ЛИСТРІЙСЬКИЙ, ТОБТО РОЗБІЙНИЦЬКИЙ, ФЕРАРСЬКИЙ, АБО ФЛОРЕНТІЙСЬКИЙ СОБОР КОРОТКО ПРАВДИВО НАПИСАНА» КЛІРИКА ОСТРОЗЬКОГО 1598 р.	329
«ОТПИС...» ІПАТІЯ ПОТІЯ КЛІРИКУ ОСТРОЗЬКОМУ 1598–1599 рр.	333
ОТПИС «НА ДРУГИЙ ЛИСТ ВЕЛЕБНОГО ОТЦА ІПАТІЯ... ДО ЯСНЕОСВЕЦЕНОГО КНЕЖАТИ КОСТЯНТИНА ОСТРОЗЬКОГО...» 1599 р.	339
КНИЖИЦЯ В 10 РОЗДІЛАХ 1598 р.	343
«ВОПРОСЫ И ОТВѢТЫ ПРАВОСЛАВНОМУ З ПАПЕЖНИКОМЪ» 1603 р.	348

«ЛИСТ СВЯТѢЙШОГО ПАТРИАРХА МЕЛЕТІЯ АЛЕКСАНДРІЙСЬКОГО... К ІПАТЕЮ ПОТЕЮ ... ЕГО ЖЪ ПАТРИАРХА МЕЛЕТІЯ ДІАЛОГИ О ВѢРѢ ВОСТОЧНОЇ ЧАСТІЮ ПИСЬМЕННА, ЧАСТІЮ ПЕЧАТНА» 1605 р.	350
«ПЕРЕСТОРОГА...» 1605–1606 рр.	353
«ПРОТЕСТАЦІЯ ТА ПОБОЖНА ЮСТИФІКАЦІЯ» 27.IV.1621 р.	362
Питання для самоперевірки	365
Література	367

РОЗДІЛ 8. БОГОСЛОВСЬКІ ТА БОГОСЛУЖБОВІ ВИДАННЯ ОСТРОЗЬКОЇ ДРУКАРНІ 1594 -1612 РР.

«КНИГА О ПОСТНИЧЕСТВѢ» СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО 3.ІІ.1594 р.	369
«МАРГАРИТ» СВ. ІОАНА ЗЛАТОУСТА. 1595 р.	375
«ЧАСОСЛОВ». 8.VI.1598 р.	378
«ПРАВИЛО ИСТИНАГО ЖИВОТА ХРИСТИАНСЬКОГО» (ПСАЛТИР З ВОЗСЛІДУВАННЯМ) 23.XII.1598 р.	381
«ЧАСОСЛОВ» 10.XII.1602 р.	384
«ОХТАИК СІРЕЧЬ ОСМОГЛАСНИК» 12.IV.1603 – 12.IX.1604	385
«МОЛИТОВНИКЪ, ІМѢЯ ВЪ СЕБѢ ЦЕРКОВНАЯ ПОСЛѢДОВАНІЯ... ОТ СВЯТЫХЪ И БОГОНОСНЫХЪ ОТЕЦЪ, ВЪ РАЗЛИЧНЫХЪ ВРЕМЕНАХЪ ПРЕДАННЫХЪ» 1606 р.	390
«ДѢКАРСТВО НА ОСПАЛИЙ ОУМЫСЛ ЧОЛОВѢЧІЙ...» 29.VII.1607 р.	392
«ЧАСОСЛОВ С МЕСЯЦЕСЛОВОМ» 25.V.1612 р.	396
Питання для самоперевірки	399
Література	399

РОЗДІЛ 9. ОСТРОГ ПІСЛЯ СМЕРТІ К.-В. ОСТРОЗЬКОГО. ЗАНЕПАД І ЗАКРИТТЯ АКАДЕМІЇ

ОСТРОЗЬКИЙ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ ОСЕРЕДОК ЗА ПРАВЛІННЯ КНЯЗЯ ЯНУША	401
ЗГОРТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АКАДЕМІЇ КНЯГИНЕЮ АННОЮ-АЛОІЗОЮ ХОДКЕВИЧ ПІД ВПЛИВОМ ЄЗУЇТІВ	406
ЗАКРИТТЯ АКАДЕМІЇ В 1636 р.	410
Питання для самоперевірки	413
Література	413

РОЗДІЛ 10.
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

ВІДРОДЖЕННЯ АКАДЕМІЇ	415
ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ЗАКЛАДУ ВІД КОЛЕГІУМУ ДО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	431
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ» – ОДИН З ПРОВІДНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ	456
МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ ОСТРОЗЬКОЇ АКАДЕМІЇ	463
ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ ДОСЛІДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ	468
ІНСТИТУТ ДОВУЗІВСЬКОГО, ЗАОЧНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	472
МУЗЕЇ ОСТРОЗЬКОЇ АКАДЕМІЇ	474
СТУДЕНТСЬКЕ ЖИТТЯ	478
ФАКУЛЬТЕТИ УНІВЕРСИТЕТУ. ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ	482
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ	487
ПРАВНИЧИЙ ФАКУЛЬТЕТ – ІНСТИТУТ ПРАВА ІМ. І. МАЛИНОВСЬКОГО	490
ФАКУЛЬТЕТ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКИХ МОВ	494
ФАКУЛЬТЕТ ПОЛІТИКО-ІНФОРМАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	498
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН	504
Питання для самоперевірки	507
Література	509
ПІСЛЯМОВА	511
ХРОНОЛОГІЧНА ТАБЛИЦЯ НАЙВАЖЛИВІШИХ ДАТ З ІСТОРІЇ ОСТРОЗЬКОЇ АКАДЕМІЇ	515
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	522
ПЕРЕЛІК ІЛЮСТРАЦІЙ	535